

Sygn. akt II KS 16/20

POSTANOWIENIE

Dnia 2 grudnia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Siwek

w sprawie **N. B.**

oskarżonej z art. 279 § 1 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 2 grudnia 2020 r.

kwestii dopuszczalności skargi obrońcy oskarżonej,

od wyroku Sądu Okręgowego w P.

z dnia 6 marca 2020 r., sygn. akt IV Ka (...),

uchylającego wyrok Sądu Rejonowego w T.

z dnia 4 lutego 2019 r., sygn. akt II K (...)

na podstawie k.p.k. w zw. z k.p.k. i k.p.k.

1) pozostawić skargę bez rozpoznania;

2) obciążyć N. B. uiszczoną przez nią opłatą

sądową w kwocie 450 (czterysta pięćdziesiąt) zł.

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w T. z 4 lutego 2019 r., sygn. akt II K (...) N. B. została uniewinniona od popełnienia łącznie 26 czynów wyczerpujących dyspozycję art. 279 § 1 k.k. i in. Od tego wyroku apelację wniósł prokurator, który zaskarżył wyrok Sądu I instancji na niekorzyść N. B.. Sąd Okręgowy w P. wyrokiem z 6 marca 2020 r., sygn. akt IV Ka (...), zaskarżony wyrok w stosunku do ww. uchylił i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Skargę od wyroku Sądu odwoławczego, na korzyść N. B. wniósł jej obrońca, który na podstawie art. 539a § 1 i 2 k.p.k. podniósł zarzut naruszenia art. 437 § 2

k.p.k. przez uchylenie zaskarżonego apelacją wyroku i przekazanie Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania w celu ponowienia postępowania dowodowego w odniesieniu do czynów zarzucanych N. B. pomimo, iż okoliczność, na której Sąd odwoławczy oparła łańcuch poszlak obciążających oskarżoną opiera się na informacji pochodzącej z czynności operacyjnych funkcjonariusza policji opisanych w notatce służbowej, a których nie potwierdza żaden dowód procesowy, w następstwie błędne stwierdzenie, iż ponowne postępowanie przyczyni się do dokonania ustaleń uniemożliwiających wyjaśnienie okoliczności niejasnych budzących wątpliwości, a które zgodnie z art. 5 § 2 k.p.k. powinny być interpretowane na korzyść oskarżonej N. B.

Nadto, obrońca z ostrożności procesowej zarzucił temu rozstrzygnięciu także obrazę prawa procesowego, tj. art. 433 § 1 k.p.k. w zw. z art. 5 § 2 k.p.k. i art. 7 k.p.k. poprzez błędną ocenę materiału dowodowego w sprawie, w następstwie błędne przyjęcie, iż zachodzi podstawa do uchylenia orzeczenia wydanego wobec oskarżonej i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Obrońca wskazując na powyższe zarzuty wniósł o uchylenie wyroku Sądu odwoławczego i przekazanie sprawy temu Sądowi celem jej ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga obrońcy oskarżonej jest niedopuszczalna.

Zgodnie z art. 539a § 3 k.p.k. skarga od wyroku sądu odwoławczego uchylającego wyrok sądu I instancji i przekazującego sprawę do ponownego rozpoznania może być wniesiona wyłącznie z powodu naruszenia art. 437 k.p.k. lub z powodu uchybień określonych w art. 439 § 1 k.p.k. Zawarty w tym przepisie zwrot „wyłącznie” oznacza, że określony w nim katalog podstaw wniesienia skargi ma charakter zamknięty i ogranicza się do dwóch uchybień: zaistnienia bezwzględnych przyczyn odwoławczych oraz naruszenia art. 437 § 2 zdanie drugie k.p.k. W przepisie art. 539f k.p.k. został natomiast zawarty nakaz odpowiedniego stosowania w postępowaniu skargowym art. 536 k.p.k., co oznacza, że na autorze skargi ciąży wyłączny obowiązek wykazania sformułowanymi zarzutami realnych i

niesprzecznych z treścią art. 539a § 3 k.p.k. uchybień, jakich dopuszczono się w toku wydania wyroku kasatoryjnego.

Obrońca w skardze nie wskazywał na wystąpienie uchybień z art. 439 k.p.k., zaś sformułowany przez niego zarzut naruszenia art. 437 § 2 k.p.k. okazał się tylko pozornie należącym do katalogu podstaw z art. 539a k.p.k. W tej sytuacji, zgodnie z brzmieniem art. 530 § 2 in fine k.p.k., który stosuje się bez istotnych zmian w postępowaniu skargowym (art. 539f k.p.k.), właściwy organ sądu odwoławczego powinien odmówić przyjęcia skargi, nie tylko gdy podniesiono w niej zarzuty inne niż określone w art. 539a § 3 k.p.k., ale także wówczas, gdy powołanie określonego zarzutu jedynie formalnie nawiązuje do podstaw z tego przepisu. W sytuacji przyjęcia skargi, z której treści w istocie nie wynika oparcie na ustawowych podstawach, na Sądzie Najwyższym ciąży obowiązek pozostawienia jej bez rozpoznania, zgodnie z art. 539f k.p.k. w zw. z art. 530 § 2 in fine k.p.k. i art. 531 § 1 k.p.k.

Taka sytuacja zaistniała w niniejszej sprawie. Obrońca oskarżonej podniósł wprawdzie zarzut naruszenia przez Sąd II instancji art. 437 § 2 in fine k.p.k., jednakże zaprezentowana przez niego argumentacja wskazuje, że jest to zarzut pozorny i zmierzający do obejścia ustawowych podstaw wniesienia skargi. Skarżący nie podziela bowiem stanowiska Sądu II instancji co do tego, że w toku ponownego rozpoznania przedmiotowej sprawy, z przyczyn dowodowych, mogłoby dojść do skazania oskarżonej za zarzucane jej czyny. Autor skargi stara się zdezwuować poszczególne źródła dowodowe, uwypuklając poszlakowy charakter przedmiotowego postępowania oraz negując stanowisko Sądu odwoławczego, odmienne od Sądu I instancji w zakresie oceny dowodów. Rzecz jednak w tym, że wywody skarżącego są w tym zakresie przedwczesne i przez to zupełnie polemiczne. Poza tym całkowicie odbiegają od podstaw wniesienia skargi (art. 539a § 3 k.p.k.). Szczególnym tego przykładem jest zarzut sformułowany alternatywnie jako obraza prawa procesowego tj. art. 433 § 1 k.p.k. w zw. z art. 5 § 2 k.p.k. i art. 7 k.p.k.

W zarzucie tym zakwestionowano wprost prawidłowość oceny dowodów, jaka legła u podstaw zaskarżonego wyroku, podczas gdy skarga na wyrok sądu odwoławczego nie jest środkiem służącym ocenie prawidłowości oceny dowodów,

jakiej sąd ten dokonał, ale prawidłowości zastosowania art. 437 k.p.k., który upoważnia sąd odwoławczy do uchylenia orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania wyłącznie w wypadkach wskazanych w art. 439 § 1, 454 lub jeżeli jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu w całości.

W konsekwencji powyższego, także rozpoznanie skargi na wyrok sądu odwoławczego nie może obejmować rozważań, czy sąd ten prawidłowo ocenił materiał dowodowy, ale czy dokonana przezeń ocena uzasadnia uchylenie orzeczenia celem ponownego rozpoznania sprawy, a więc czy trafnie sąd ten uznał, że ma zastosowanie reguła *ne peius* z art. 454 § 1 k.p.k., bądź też czy zasadnie stwierdził, że istnieje konieczność powtórzenia całego przewodu sądowego.

Zwrócić zatem należy uwagę, iż zgodnie z treścią art. 437 § 2 zdanie drugie k.p.k. uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania może nastąpić m.in. z powodów określonych w art. 454 k.p.k. Sąd odwoławczy nie może bowiem skazać oskarżonego, który został uniewinniony w pierwszej instancji lub co do którego w pierwszej instancji umorzono lub warunkowo umorzono postępowanie (art. 454 § 1 k.p.k.). Jak wynika z uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego właśnie ta przesłanka legła u podstaw wydania zaskarżonego, kasatoryjnego orzeczenia. Sąd II instancji w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku wyjaśnił, z jakich powodów uniewinnienie N. B. od zarzucanych jej czynów w świetle zgromadzonych dowodów, nawet jeśli miały one charakter poszlakowy, nie było właściwe. W tym celu odwołał się do danych teleinformacyjnych pozyskanych w oparciu o przepis art. 20c ustawy z 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2020 r., poz. 360, tj.), które w tej sprawie stanowić powinny podstawę ustaleń faktycznych w odniesieniu do oceny zachowania oskarżonej N. B.. Niezbędne jest zatem, aby to Sąd I instancji przeprowadził ponownie postępowanie dowodowe w zakresie, o którym mowa w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku Sądu odwoławczego, a następnie poddał ocenie przeprowadzone dowody, albowiem tylko takie rozwiązanie zapewni pełną realizację zasady bezpośredniości i będzie zgodne z art. 454 § 1 k.p.k. Sąd II instancji, dzieląc punkt widzenia prezentowany w apelacji prokuratora o wadliwości ustaleń faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, z uwagi na regułę *ne peius* (art. 454 § 1 k.p.k.), mógł wydać jedynie orzeczenie o charakterze kasatoryjnym.

Skarga obrońcy, w istocie kwestionująca przyszłe ustalenia i zapadłą decyzję, jest więc niedopuszczalna. Podkreślić więc jeszcze raz trzeba, że zakres kontroli wyroku sądu odwoławczego, do którego umocowany jest Sąd Najwyższy w wyniku skargi wniesionej w trybie art. 539a k.p.k. i n. ogranicza się do zbadania, czy stwierdzone przez sąd odwoławczy uchybienie daje podstawę do wydania orzeczenia kasatoryjnego. Regulacje zawarte w rozdziale 55a Kodeksu postępowania karnego nie uprawniają Sądu Najwyższego do oceny materiału dowodowego pod kątem odpowiedzialności oskarżonego, a więc dokonanie takiej oceny, w braku odpowiedniej podstawy w ustawie, naruszałoby kompetencje sądów powszechnych do orzekania merytorycznego, a zarazem ich samodzielność jurysdykcyjną.

Z tych względów orzeczono jak w sentencji postanowienia, rozstrzygając również w sposób ostateczny o opłacie uiszczonej w związku z wniesieniem skargi, która miała charakter kaucyjny (art. 539f k.p.k. w zw. z art. 527 § 1 i 4 k.p.k.).